

To: (10)(2e) (10)(2e) (10)(2e) (10)(2e) @rivm.nl; (10)(2e) (10)(2e) (10)(2e) @rivm.nl
Cc: (10)(2e) (10)(2e) (10)(2e) @rivm.nl
From: (10)(2e) (10)(2e)
Sent: Wed 5/20/2020 12:34:38 PM
Subject: RE: Extra vragen over verspreiding 20-05-2020 MT
Received: Wed 5/20/2020 12:34:39 PM

Hoi (10)(2e).

De rode vragen kunnen nog even blijven staan. Daar komen drie nieuwe vragen voor in de plaats. Daarmee is de vragen en antwoordpagina opgeruimd. (10)(2e) kan dan maandag verder met de achtergrondpagina. @ (10)(2e): het lijkt me handig om de animatie van (10)(2e) pas op te pakken als we de aerosolenvraag en antwoord goed af hebben. Dat lukt vanmiddag wsch niet meer.

Groet (10)(2e)

(10)(2e) (10)(2e)
 (10)(2e)

RIVM
 Postbus 1
 3720 BA BILTHOVEN
 T (10)(2e)
 M (10)(2e)
<http://www.rivm.nl>

Aanwezig op ma-di-wo-do

From: (10)(2e) (10)(2e) (10)(2e) <(10)(2e)@rivm.nl>
Sent: woensdag 20 mei 2020 13:27
To: (10)(2e) (10)(2e) <(10)(2e)@rivm.nl>; (10)(2e) (10)(2e) <(10)(2e)@rivm.nl>
Subject: RE: Extra vragen over verspreiding 20-05-2020 MT

Hoi,
 En dan zou de pagina er ongeveer zo uit gaan zien. Nu alles nog in vraag-antwoordvorm.
 In rood de overlap met de extra vragen

Verspreiding COVID-19

De ziekte COVID-19 wordt veroorzaakt door het nieuwe coronavirus (SARS severe acute respiratory syndrome -CoV coronavirus - 2). Door hoesten en niezen komt het virus uit neus, keel of longen naar buiten. Via kleine druppeltjes komt het zo in de lucht. Als andere mensen die druppeltjes inademen, of bijvoorbeeld via de handen in de mond, neus of ogen krijgen, kunnen zij besmet raken met het virus. Hoe zieker je bent, hoe meer je hoest en/of niest en hoe meer virus je dus kan verspreiden.

Verspreiding via hoesten en niezen

Door hoesten en niezen komt het virus uit neus, keel of longen naar buiten. Via kleine druppeltjes komt het zo in de lucht. Als andere mensen die druppeltjes inademen, of bijvoorbeeld via de handen in de mond, neus of ogen krijgen, kunnen zij besmet raken met het virus. Hoe zieker je bent, hoe meer je hoest en/of niest en hoe meer virus je dus kan verspreiden.

Hoe voorkom je verspreiding van het nieuwe coronavirus?

- Was vaak uw handen.
- Hoest en nies in de binnenkant van uw elleboog.
- Gebruik papieren zakdoekjes om uw neus te snuiten en gooi deze daarna weg.
- Schud geen handen.
- Houd 1,5 meter afstand (2 armlengtes) van anderen.
- Werk zoveel mogelijk thuis

De overheid heeft ook maatregelen ingesteld om verspreiding te komen. Zie [Nederlandse aanpak en maatregelen tegen](#)

[het coronavirus](#)

Veelgestelde vragen over de verspreiding

Waarom moet ik in mijn elleboog niezen of hoesten, en niet in mijn handen?

Via handen verspreiden zich gemakkelijk virussen zoals het nieuwe coronavirus. Veel mensen zitten ook (ongemerkt) vaak met hun handen aan hun neus of mond. Door in je elleboog te niezen of hoesten, verklein je de kans om besmet te raken en anderen te besmetten met het nieuwe coronavirus.

Heeft het nut om mensen te screenen op koorts, of klanten op koorts te testen ?

Koorts kan door verschillende ziekten veroorzaakt worden. Het is goed mogelijk dat iemand koorts heeft door een andere ziekteverwekker dan het nieuwe coronavirus. Ook kun je COVID-19 hebben zonder dat je koorts krijgt of je koortsig voelt. Tot slot kun je koorts onderdrukken door gebruik te maken van bijvoorbeeld paracetamol.

Kortom, een koortstest is geen goede manier om mensen te screenen om verspreiding van COVID-19 tegen te gaan.

Wat wordt bedoeld met 'social distancing', en waarom is dat belangrijk ?

Door 'social distancing', ook wel sociale onthouding afstand, heb je minder contact met anderen of houd je afstand tot anderen. Hierdoor is de kans kleiner dat je elkaar besmet. Minder contact met elkaar betekent een tragere verspreiding van het virus. Hierdoor zijn minder mensen tegelijkertijd besmet en raken zorginstellingen niet overbelast. Voorbeelden zijn bijvoorbeeld thuiswerken, gespreide werktijden als thuiswerken niet mogelijk is, thuisblijven met luchtwegklachten en het mijden van plekken waar veel mensen bij elkaar kunnen komen. Social distancing is een maatregel die deel uitmaakt van een van de scenario's om om te gaan met de verspreiding van het nieuwe coronavirus in ons land. [Lees meer over de 3 scenario's.](#)

Waarom moet je afstand houden tot anderen en mag je niet meer met groepen van 3 personen of meer afspreken?

Afstand houden betekent dat je 1,5 meter (twee armlengtes) afstand houdt van elkaar om jezelf en anderen te beschermen tegen besmetting met het nieuwe coronavirus. Door hoesten en niezen komen kleine druppeltjes met het nieuwe coronavirus in de lucht. Mensen kunnen deze druppeltjes inademen en besmet raken. Als je niest komen deze druppels zelden verder dan 1,5 meter. Door afstand te houden en contacten te vermijden, kan het nieuwe coronavirus zich minder makkelijk verspreiden.

Is het veilig om te musiceren (zingen/blazen) met een band/koor/groep/muziekvereniging?

Mogelijk geeft het een verhoogd risico op verspreiding van het nieuwe coronavirus als mensen met een groep gaan zingen of musiceren op blaasinstrumenten. Dat wordt nog onderzocht. Zolang we dit niet zeker weten, raden we af om samen te musiceren (zingen/blazen).

Houd er rekening mee dat evenementen en georganiseerde samenkomsten in principe ook niet toegestaan zijn (zie [rijksoverheid.nl](#)). Verder gelden er algemene maatregelen, namelijk:

- Blijf thuis als je klachten hebt
- Houd altijd 1,5 meter afstand van elkaar

Kan ik ziek worden van het nieuwe coronavirus als ik ergens spullen of oppervlakken aanraak of vastpak?

Je kunt, net zoals altijd, spullen of oppervlakken aanraken of vastpakken, zoals post, pakketjes of een bos bloemen. Voorkom daarna dat je je gezicht aanraakt en was meteen je handen goed met water en zeep. Er is dan geen kans dat je ziek wordt als je spullen vastpakt of oppervlakken aanraakt.

Besmetting door een bacterie of virus via oppervlakken is mogelijk [1]. Voor coronavirussen die SARS severe acute respiratory syndrome en MERS Middle East Respiratory Syndrome veroorzaken is het echter niet duidelijk of oppervlakken een rol spelen [2]. Inmiddels blijkt uit onderzoek dat het nieuwe coronavirus wel enige tijd kan overleven

op verschillende materialen [3,4]. Deze onderzoeken vonden plaats onder gecontroleerde en ideale omstandigheden. Het is mogelijk dat weersinvloeden en een hogere luchtvochtigheid tot minder virusdeeltjes leiden [4, 5]. De hoeveelheid virus dat via een ziek persoon op een oppervlak terecht komt zal ook sterk verschillen.

De belangrijkste besmettingsroutes blijven overdracht via druppels door niezen/hoesten en via de handen. Volg daarom de bestaande hygiëeadvies en maatregelen die voor iedereen gelden.

Kan het nieuwe coronavirus (COVID-19) zich ook via de lucht verspreiden?

Door hoesten en niezen komt het virus uit neus, keel of longen naar buiten. Via kleine druppeltjes komt het virus zo in de lucht. Deze druppeltjes blijven niet in de lucht zweven maar dalen snel neer. Hoe zieker iemand is, hoe meer virus hij kan verspreiden. Er is nog geen bewijs dat het virus langere tijd in de lucht kan blijven en zich zo kan verspreiden.

Wat is het verschil tussen verspreiding met druppels en aerosol?

Infecties van de luchtwegen kunnen zich verspreiden via druppels of via aerosolen. Druppels zijn relatief groot en zwaar en slaan snel neer onder invloed van zwaartekracht. Dit soort druppels verspreidt zich tot 1,5 meter. Met aerosolen bedoelen we microscopisch kleine deeltjes die kunnen vrijkomen bij procedures op de Intensive Care. Doordat deze deeltjes veel kleiner en lichter zijn, kunnen die zich veel verder verspreiden en langer in de lucht blijven.

Kan iemand zonder symptomen het nieuwe coronavirus (COVID-19) overdragen?

Het nieuwe coronavirus wordt overgedragen door hoesten en niezen. Via kleine druppeltjes komt het virus zo in de lucht. Als andere mensen die druppeltjes inademen, of bijvoorbeeld via de handen in de mond, neus of ogen krijgen, kunnen zij besmet raken met het virus. Hoe zieker iemand is, hoe meer hij hoest en/of niest en hoe meer virus hij kan verspreiden. Er zijn aanwijzingen dat iemand zonder symptomen besmettelijk kan zijn. Maar het is onduidelijk in hoeverre zij bijdragen aan de totale verspreiding van het nieuwe coronavirus. Onderzoek moet dit verder uitwijzen.

Wat wordt bedoeld met groepsimmunitet?

Wie COVID-19 heeft gehad, is daarna meestal immuun voor het nieuwe coronavirus. Dat betekent dat deze persoon niet meer ziek kan worden van dit virus. Hoe meer mensen immuun zijn voor het virus, hoe minder het virus kans heeft om zich te verspreiden. Daarmee wordt de kans ook kleiner dat het virus kwetsbare personen bereikt. Met groepsimmunitet bouw je als het ware een beschermende muur om kwetsbare personen.

Kan 5G het nieuwe coronavirus verspreiden, of COVID-19 veroorzaken?

Nee. Het virus komt door hoesten en niezen uit neus, keel of longen naar buiten. Via kleine druppeltjes komt het virus zo in de lucht.

Er is geen enkel wetenschappelijk bewijs dat 5G het nieuwe coronavirus verspreidt, of COVID-19 veroorzaakt. Het virus kan zich niet verspreiden via radiogolven of mobiele netwerken. In de loop van de tijd heeft COVID-19, de ziekte die door het nieuwe coronavirus wordt veroorzaakt, zich ook verspreid in landen waar geen 5G netwerken zijn.

Kan ik besmet raken door sigarettenrook van een COVID-19 patiënt?

Waarschijnlijk zitten er evenveel virusdeeltjes in uitgeblazen sigarettenrook als in gewone uitgeblazen adem. De kans op besmetting is daardoor hetzelfde als bij een niet-roker. Rokers kunnen wel meer hoesten dan mensen die niet roken. Maar sowieso moeten mensen al 1,5 meter afstand van elkaar houden, om onderlinge besmetting te voorkomen. Mensen die zelf roken, moeten rekening houden met grotere risico's. Wie rookt, is kwetsbaarder voor het nieuwe coronavirus.

Kan ik seks hebben?

Je kunt seks met een vaste partner hebben. In de volgende situaties is het advies om GEEN seks te hebben:

- Je hebt (lichte) klachten die kunnen wijzen op het nieuwe coronavirus (verkoudheid, hoesten, keelpijn, kortademigheid of koorts). Worden de klachten erger? Neem dan contact op met je huisarts.

- Je hebt een bewezen coronavirus-infectie en bent in isolatie.
- Je bent huisgenoot of partner van iemand met een bewezen coronavirus-infectie of met (milde) klachten.
- Zijn de klachten 24 uur weg? Dan kun je weer seks hebben.

Kun je zoenen met je partner?

Je kunt zoenen met je partner. Je kunt het nieuwe coronavirus krijgen en doorgeven via zoenen. Heeft je partner klachten die passen bij het nieuwe coronavirus? Zoen dan niet. Het advies om 1,5 meter afstand van andere mensen te houden betekent dus ook dat je niet met andere mensen zoent.

From: (10)(2e) (10)(2e) <(10)(2e)@rivm.nl>
Sent: woensdag 20 mei 2020 13:23
To: (10)(2e) (10)(2e) <(10)(2e)@rivm.nl>
Cc: (10)(2e) (10)(2e) (10)(2e) <(10)(2e)@rivm.nl>
Subject: Extra vragen over verspreiding 20-05-2020 MT

Hoi (10)(2e),

Ik zet het alvast even op de mail. Het dossier verspreiding is nu nog niet klaar, daar zijn nog wat inhoudelijke discussiepunten. (10)(2e) kan dat maandag weer oppakken. Maar we willen de vragen en antwoordpagina wel graag opruimen. Daarom stel ik voor om de huidige vragen en antwoorden over verspreiding te verplaatsen naar een pagina verspreiding, zodat we deze gebundeld aanbieden. Dan moeten er nog twee vragen aanvullende vragen bij gemaakt worden. Die heb ik gemaakt op basis van een nieuwsbericht en de woordvoeringslijn die jij gisteren met (10)(2e) hebt gemaakt. Ben je het eens met deze aanpak en met de vragen?
Bedankt alvast!

Tot zo.

Groet (10)(2e)